

Aan de gemeenteraad van Weert

Weert, 9 maart 2021

Onderwerp : Plan van aanpak 'Met veerkracht uit de crisis'
Kenmerk : 1298235/1298459

Geachte raadsleden,

In 2020 hebben wij u geïnformeerd over de integrale post-Corona aanpak arbeidsmarkt, economie en onderwijs in Midden-Limburg. Inmiddels heeft de voor dit doel ingestelde taskforce zijn plan van aanpak opgeleverd. Met deze brief informeren wij u over de inhoud daarvan.

In de Taskforce participeren gemeenten (arbeidsmarkt, economie, onderwijs), sociale partners, werkgevers, onderwijs en Keyport/triple helix. Het plan is gericht op herstel en het ontwikkelen van veranderingen om beter uit de crisis te komen. Het programma bestaat uit zes speerpunten die zijn gekozen omdat ze een samenhangend, integraal en doeltreffend pakket aan maatregelen vormen om onze veerkracht te versterken:

- Circulaire economie
- Leven Lang Ontwikkelen
- Mobiele arbeidsmarkt
- Aantrekken en behoud van jong talent
- Voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid
- Steun voor ondernemers

Het plan is ambitieus en strekt zich uit over een periode van 3 jaar. Deels is de uitvoering al gestart, deels wordt er de komende periode hard gewerkt om de plannen in uitvoering te brengen. De investering benodigd voor de uitvoering is becijferd in het plan. Een groot deel van de financiering wordt gedekt met behulp van rijksbijdragen die voor onderdelen beschikbaar komen. Voor een deel van de investeringen wordt op dit moment nog gezocht naar dekking. De gesprekken daarover zijn nog in volle gang.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

C.C. Leppink – Schuitema
Burgemeester

Bijlage: Plan van aanpak 'Met veerkracht uit de crisis'

Met veerkracht uit de crisis!

Plan van aanpak Post-Corona

Midden-Limburg

In opdracht van Taskforce Post-Corona Midden-Limburg

Versie: 26 februari 2021

Public Result B.V.
Postbus 11649
2502 AP Den Haag
Tel: 070 – 3468816
e-mail: info@publicresult.nl
www.publicresult.nl
Opdrachtnummer: COLIM20

© Copyright Public Result 2021

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Managementsamenvatting

- Het Coronavirus raakt ons land hard, Midden-Limburg wordt hierin niet gespaard. In de afgelopen jaren is er door de overheid, onderwijspartners en het bedrijfsleven hard gewerkt aan het versterken van onze sociaaleconomische structuur en dat heeft zijn vruchten afgeworpen. Voor de contactbeperkende maatregelen, maakte onze regio een grote economische groei door. Echter heeft de Coronacrisis onze economische groei een halt toegeeroepen. De economie in onze regio kan volgens prognose in 2020 tot wel 5,4% krimpen.
- De Taskforce Economie-Arbeidsmarkt-Onderwijs Midden-Limburg bestaande uit: de Arbeidsmarktregio Midden Limburg, het Regionaal Werkbedrijf, Samenwerking Midden-Limburg, Ondernemend Limburg, MBO-instellingen en Keyport, heeft het op zich genomen om een antwoord te formuleren voor de wijze waarop de Arbeidsmarktregio Midden-Limburg de crisis te lijf moet gaan. Er moet zoveel als mogelijk vanuit één gecoördineerde aanpak gewerkt gaan worden aan een herstelprogramma voor het versterken van een krachtige arbeidsmarkt die in de post corona periode zowel economisch herstel als sociale doelstellingen kan bewerkstelligen.
- Op de lange termijn willen we onze economie zo snel mogelijk terugbrengen op het groeipad van voor de crisis. Op de korte termijn willen we de economische terugslag zo beperkt mogelijk laten zijn (dus liever de basisraming dan het dieperdalscenario).
- Dit heeft geresulteerd in een pakket maatregelen voor de komende drie jaren om onze veerkracht te versterken zodat op de korte termijn zoveel mogelijk faillissementen en baanverlies wordt beperkt en op de lange termijn innovatie, economie en arbeidsmarkt verdergaand worden versterkt. We bouwen daarbij voort op de stevige fundering en het sterke DNA van de regio door onze initiatieven op het gebied van onderwijs, arbeidsmarkt en economie te verbeteren en elkaar te laten versterken.
- Het programma bestaat uit zes speerpunten die zijn gekozen omdat ze een samenhangend, integraal en doeltreffend pakket aan maatregelen vormen om onze veerkracht te versterken:
  - **Circulaire economie**
  - **Leven Lang Ontwikkelen**
  - **Mobiele arbeidsmarkt**
  - **Aantrekken en behoud van jong talent**
  - **Voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid**
  - **Steun voor ondernemers**
- De begroting voor deze speerpunten loopt in een eerste raming op tot een pakket van in totaal € 10 mln. voor de periode 2021 t/m 2023. Enkele projecten zijn al deels gestart met de

uitvoering omdat ze voortborduren op succesvolle en bewezen initiatieven. De overige projecten zullen naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021 van start gaan.

- Om de uitvoering aan te sturen en het programma verder vorm te geven zal de taskforce een structurele vorm krijgen.

Inhoud

Managementsamenvatting	3
1. Aanleiding	1
2. Corona raakt de economie van onze regio hard	2
2.1 IMPACT OP SECTOREN	3
2.2 IMPACT OP BEDRIJVEN	4
2.3 IMPACT OP DE ARBEIDSMARKT	4
3. Inzetten op veerkracht economie en arbeidsmarkt	6
2.1. KWETSBARE VEERKRACHT MIDDEN-LIMBURG	6
2.2. POST-CORONA BOOST NODIG	7
4. Plan van aanpak Post-Corona Midden-Limburg	8
5. Organisatie en monitoring	15
6. Investerings	16
7. Vervolgstappen	18

1. ■ Aanleiding

In Midden-Limburg is een Taskforce Post-Corona Midden-Limburg ingesteld. Deze taskforce stelt zich ten doel:

- Regie voeren op de verschillende structuren rondom arbeidsmarkt, economie en onderwijs om te komen tot een afgestemd en gezamenlijk pakket aan maatregelen en 1 aanpak voor de Arbeidsmarktregio Midden-Limburg (Midden-Limburgse gemeenten, gemeente Cranendonck);
- Aanvullende maatregelen en initiatieven op gang brengen en coördineren rondom economische structuurversterking en versterken van een krachtige arbeidsmarkt;
- Impact analyse en monitoring vormgeven vanuit een integrale blik en bundeling van informatie. Informatie, analyse en scenario's vormen input voor de aanpak en aanvullende maatregelen.

Taskforce

In de ingestelde taskforce participeren gemeenten, UWV, Keyport, werkgevers- en werknemersorganisaties en onderwijsinstellingen op het niveau van bestuurders. De taskforce is actief op de terreinen economie, arbeidsmarkt en onderwijs. Ondersteunend aan de taskforce is een werkgroep ingesteld die de voorstellen aan de taskforce voorbereidt.

De taskforce heeft 6 speerpunten benoemd. Per speerpunt is een bestuurlijke trekker benoemd die bijgestaan wordt door ambtelijke ondersteuning vanuit de in de taskforce participerende organisaties.

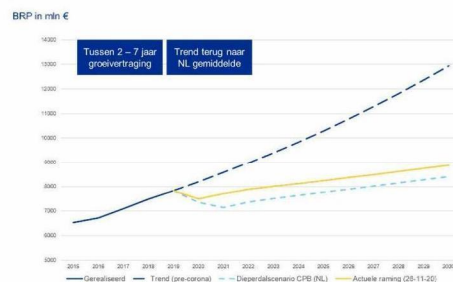
Voor ieder van de benoemde speerpunten is een notitie opgesteld waarin overwegingen en voorstellen voor beleid zijn opgenomen. Daarbij zijn professionals uit "het veld" betrokken.

Op onderdelen is voorwerk verricht. In het voorliggende plan zijn de speerpunten samengevoegd tot een (concept voor) een samenhangend, onderbouwd en geconcretiseerd plan van aanpak om als regio Midden-Limburg met veerkracht uit deze crisis te komen.

In de volgende hoofdstukken gaan wij achtereenvolgens in op de (verwachte) impact van de coronacrisis op onze economie en onze arbeidsmarkt, de eigenheid en kracht van onze regio, het maatregelenpakket dat wij hebben samengesteld om deze impact te beperken, de benodigde investering die dit pakket van ons en onze partners zal vragen en het vervolgproces.

2. Corona raakt de economie van onze regio hard

Het Coronavirus raakt ons land hard, Midden-Limburg wordt hierin niet gespaard. In de afgelopen jaren is er door de overheid, onderwijspartners en het bedrijfsleven hard gewerkt aan het versterken van onze sociaaleconomische structuur en dat heeft zijn vruchten afgeworpen. Voor de contactbeperkende maatregelen genomen moesten worden om de verspreiding van Corona af te remmen, maakte onze regio, mede door onze gezamenlijke inspanningen, een grote economische groei door die zelfs 1%-punt boven het Nederlands gemiddelde lag. Echter heeft de Coronacrisis onze economische groei een halt toegeroepen, net zoals in de rest van het land en Europa.

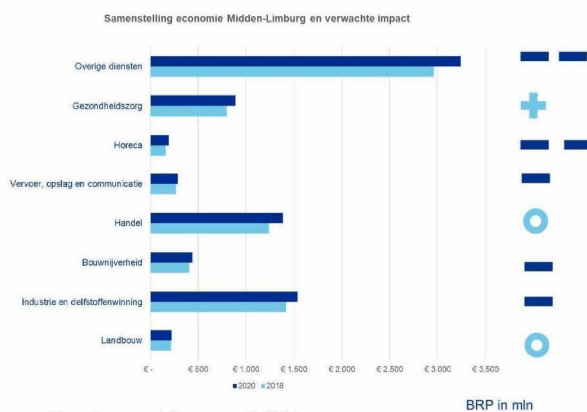
Figuur 1: krimpscenario's CPB

Verskillende voorspellingen waaronder die van het CBS, CPB en ABN Amro, gaan uit van een sterke economische daling als gevolg van de Coronacrisis. In het tweede kwartaal van 2020 was deze krimp al zichtbaar in de cijfers. Op een slechte eerste helft van het jaar volgde echter een sterke groei in het derde kwartaal – voor de tweede golf en de nieuwe (intelligente) lockdown; resp. een historische krimp in Q2 8,5% en een groei van 7,7% in Q3 met per saldo een krimp van 4% voor 2020 als geheel. Midden Limburg volgt op hoofdlijnen dit patroon.

Voor wat betreft de prognoses houdt het CPB rekening met een scenario (stand 26-11-2020, actuele raming). In dit scenario is er sprake van een eenmalige, grote economische terugval waarbij de economie van Midden-Limburg in de loop van 2022 weer het niveau bereikt van 2019. Eerder (september) is er een dieperdalscenario berekend dat rekening houdt met een economische impact die langer voelbaar zal zijn: met een daling van het BRP tot wel 17% en waarbij het herstel langer duurt (maximaal 7 jaar). Per saldo blijven we naar verwachting geconfronteerd worden met een groeivertraging van minimaal 2 jaar, waarbij de klap in werkgelegenheid nog langer nadreunt. Een en ander is afhankelijk van het verdere verloop van de Corona pandemie en de effectiviteit van de maatregelen daartegen, zoals bijvoorbeeld de toepassing van een vaccin vanaf begin dit jaar, maar ook de veerkracht die de regionale economie ten toon zal spreiden.

2.1 Impact op sectoren

De Coronacrisis raakt verschillende sectoren in verschillende mate en op verschillende manieren. Op basis van verwachtingen en prognoses kan er worden ingeschat in welke van onze sectoren een effect te zien zal zijn. In figuur 2 zien we het ingeschatte effect op de

Figuur 2: samenstelling economie Midden-Limburg en verwachte impact.

economische sectoren in de regio. De symbolen (+, - en o) geven aan hoe groot het effect wordt geschat; de balken geven weer hoe groot de betreffende sector in 2018 en 2020 (raming, voor Corona) in Midden-Limburg is. We zien dat vooral de dienstensector waaronder de reis- en uitzendbureaus horen, en de horeca een stevige impact kunnen verwachten. Daarentegen zien we bijvoorbeeld dat delen van de foodsector (supermarkten), distributiecentra en webwinkels en de zorg met meer vraag geconfronteerd worden. Voor een specifiekere analyse van de economische impact per sector verwijzen we naar bijlage 2.

2.2 Impact op bedrijven

Onze bedrijven ondervinden de gevolgen van de crisis, ook al is dit effect nog niet goed te zien in de cijfers. De NOW-regelingen tot nu toe lijken de grootste klap te hebben opgevangen waardoor faillissementen zijn voorkomen. In totaal hebben 1.926 bedrijven (van de 20.600 i.e. ca 10%) in Midden-Limburg gebruik gemaakt van de eerste NOW-regelingen, zie figuur 3. Van de tweede NOW-regelingen maakten 1.023 bedrijven gebruik (peildatum 2-10-20). Actueel zijn de cijfers van de NOW 3 regeling, daarvan maken 1296 bedrijven gebruik (peildatum 8-1-21). Het is niet duidelijk in hoeverre de subsidies ook bedrijven in het leven hebben gehouden die

Figuur 3: aantal toekenningen NOW-regelingen in Limburg. Bron: UWV.

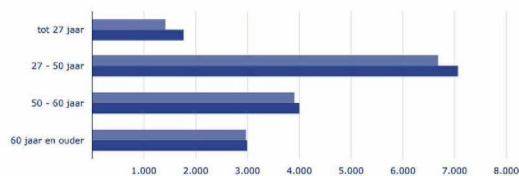
structureel niet rendabel zijn.

Ook in het aantal faillissementen van bedrijven en instellingen in Limburg over de periode 2019 – 2020 is het effect van de crisis (nog) niet goed zichtbaar. Het aantal faillissementen vertoont in de laatste maanden (nog) geen stijging. Ondanks dat het aantal faillissementen in onze regio mee lijkt te vallen, is het aannemelijk dat dit aantal in onze regio toeneemt wanneer de NOW-regelingen versoberen of aflopen.

2.3 Impact op de arbeidsmarkt

Het UWV en het CBS hebben in kaart gebracht wat de weerslag van Corona op de arbeidsmarkt en de werkgelegenheid mogelijk zal zijn. Volgens het UWV werkt ruim een derde van de werknemers in onze regio in een sector die getroffen wordt zoals de (overige) zakelijke dienstverlening. De sectoren die de grootste krimp zullen doormaken zijn onder andere de horeca, overige zakelijke dienstverlening, de luchtvaart en cultuur, recreatie en sport. In deze

Midden-Limburg, augustus 2020 ten opzichte van februari 2020

Figuur 4: geregistreerde werkzoekenden UWV (GWU) naar leeftijd. Bron: UWV.

sector zijn 18% van onze werknemers te vinden. 17% van onze werknemers is werkzaam in een sector waar een grote krimp wordt voorspelt, waaronder de metaal en technologische industrie en de detailhandel non-food.

De verwachte impact op de werkgelegenheid zal naar verwachting ook zijn weerslag hebben op de werkloosheidscijfers. Op basis van gegevens van het CBS is nu al te zien dat de werkloosheid in heel Nederland toeneemt, na jaren van een dalende werkloosheid. Het aantal geregistreerde werkzoekenden is met circa 800 toegenomen in Midden-Limburg. Ook het aantal WW-uitkeringen laat vanaf het begin van 2020 een stijging (+ 19,8% in december 2020 ten opzichte van december 2019) zien. De trend van een stijgende werkloosheid die de nationale cijfers nu weergeven, is ook te zien in Midden-Limburg.

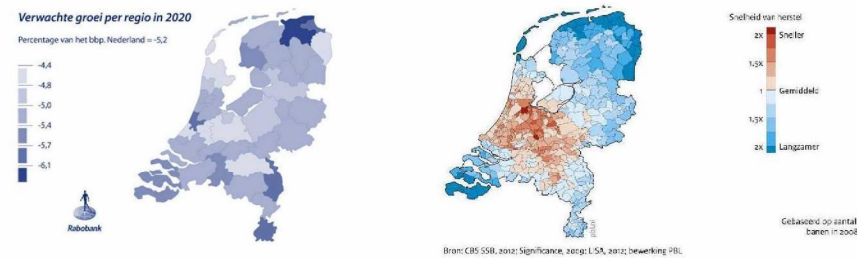
In de meest recente ramingen gaat het CPB uit van een toename van de werkloosheid tot 6,1% in Nederland in 2021. Dit zou voor Midden-Limburg een meer dan verdubbeling betekenen. In de afgelopen jaren lag het werkloosheidspercentage in de regio echter altijd onder het Nederlands gemiddelde (tussen 0,5 en 1 procent punt). Maar ook een toename van de werkloosheid van 2,9% (eind 2019) naar 4,5% (helft van prognose) zou betekenen dat er ruim 1.000 meer mensen werkloos zijn.

Voor gedetailleerdere informatie over de sectorprognoses zie bijlage 2.

3. Inzetten op veerkracht economie en arbeidsmarkt

De economie in onze regio kan in 2020 volgens prognose tot wel 5,4% krimpen¹. Een economische krimp valt met oog op de ontwikkelingen in het tweede en derde kwartaal niet te vermijden, maar we kunnen er samen als regio wel voor zorgen dat deze krimp de komende tijd zoveel mogelijk wordt beperkt door nu actie te ondernemen. De meest recente cijfers van het CPB gaan uit van een krimp in Nederland van ruim 4% in 2020 (stand: 26-11-2020).

2.1. Kwetsbare veerkracht Midden-Limburg

Figuur 6: verwachte groei per regio in 2020.

Figuur 5: veerkracht regionale arbeidsmarkten bij een economische schok.

Daarbij moeten we ervan uitgaan, dat Midden-Limburg over een lagere economische veerkracht beschikt dan het Nederlands gemiddelde. Het weerstandsvermogen van de regio wordt op basis van een aantal factoren als lager ingeschat dan het Nederlandse gemiddelde. Ook tijdens de laatste financiële crisis bleek uit onderzoek van het PBL dat de regio zich minder snel herstelde van de crisis dan de rest van Nederland. Het CBS heeft onderzocht hoe snel de regionale arbeidsmarkten uit de verschillende regio's in Nederland weer terugkwamen op het niveau van de werkgelegenheid van de vorige crisis uit 2008. Uit die gegevens blijkt dat Midden-Limburg langzamer uit het dal van de vorige crisis is geklommen in vergelijking met de andere regio's. Verklarende factor daarvoor is de relatief lagere agglomeratievoordelen van de regio ten opzichte van de rest van het land. Dit heeft bijvoorbeeld te maken met de versnippering in het bedrijfsleven (groot aandeel MKB), het ontbreken van een universiteit en campussen en dat er nauwelijks sprake is van grote, toonaangevende bedrijven.

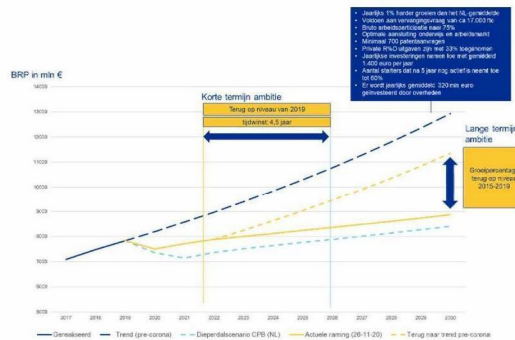
Daarbij is het dus cruciaal om in te zetten op het versterken van onze veerkracht op de korte en de lange termijn. Op de korte termijn zetten we in op het voorkomen van ontslagen en het begeleiden van werk naar werk waardoor we onze werkgelegenheid op pijl houden. Op de lange termijn gaan we investeren in de omslag van een lineaire naar een circulaire samenleving

¹ Volgens een prognose van de Rabobank (<https://economie.rabobank.com/publicaties/2020/juni/regionale-prognoses-krimp-door-corona-verschilt-per-regio/>)

en de kwalitatieve match op de arbeidsmarkt om het groeipotentieel van onze regio snel op te pakken.

2.2. Post-corona boost nodig

Op de lange termijn willen we onze economie zo snel mogelijk terug op het groeipad van 2019 brengen en terugkomen op de trend van voor de crisis en de doelen die we samen met de triple helix partijen hebben gesteld in Keyport (zie figuur 7). Op de korte termijn willen we de economische terugslag zo beperkt mogelijk laten zijn (dus liever de actuele raming dan het dieperdalscenario).

Figuur 7: prognoses over economische impact Corona en mogelijk herstel.

Dit heeft geresulteerd in een pakket maatregelen voor de komende drie jaar om onze veerkracht te versterken zodat op de korte termijn zoveel mogelijk faillissementen worden voorkomen en baanverlies wordt beperkt en zodat op de lange termijn ingezet wordt op innovatie, economie en de arbeidsmarkt. We bouwen daarbij voort op de stevige fundering en het sterke DNA van de regio door onze initiatieven op het gebied van onderwijs, arbeidsmarkt en economie te verbeteren en elkaar te laten versterken.

Impact op korte termijn beperken:	
a) Zo veel mogelijk beperken van (extra) faillissementen en	door ondernemers te ondersteunen
b) voorkomen van zoveel mogelijk baanverlies	door werk-naar-werk transitie te faciliteren
Post-corona boost voor innovatie, economie en arbeidsmarkt om klaar te zijn voor de toekomst	door te investeren in circulair in de economie
We spelen in op het DNA van de regio bouwen voort op sterke fundering die er ligt	door structureel te investeren in de verbetering van de match op de arbeidsmarkt
Een pakket aan maatregelen dat nauw op elkaar aansluit en waarin de doelen elkaar versterken	door aan te sluiten bij bestaande structuren en succesvolle initiatieven uit te breiden
	voorbeeld: mkb-deal
	door cross-over tussen de maatregelen te realiseren

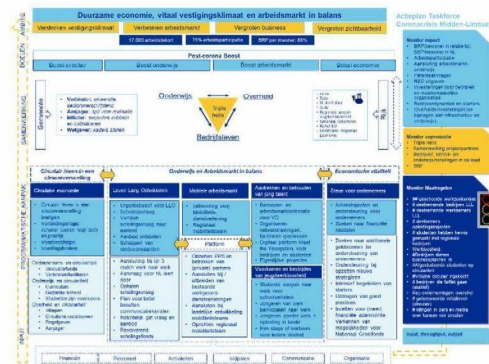
Figuur 8: criteria voor het programma.

4. Plan van aanpak Post-Corona Midden-Limburg

Het programma bestaat uit zes speerpunten die zijn gekozen omdat ze een samenhangend, integraal en doeltreffend pakket aan maatregelen vormen om onze veerkracht te versterken.

Programmalijn	Speerpunt
Circulaire economie in een stroomversnelling	1. Circulaire economie
Onderwijs en arbeidsmarkt in balans	2. Leven Lang Ontwikkelen
	3. Mobiele arbeidsmarkt
	4. Aantrekken en behouden van jong talent
	5. Voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid
Economische vitaliteit	6. Steun voor ondernemers

In de bijlage 3 treft u een uitgebreide omschrijving van alle speerpunten aan en een grote versie van het programmaposter (zie miniatuur hieronder) vindt u in bijlage 1.

Figuur 9: programmaposter Post-Corona Boost.

Speerpunt 1: Circulaire economie.

In de afgelopen periode is er veel aandacht geweest voor het bestrijden van de Coronacrisis, en heeft een andere globale uitdaging minder in de schijnwerpers gestaan: de klimaatcrisis. De overtuiging dat groen, duurzaam en circulair de toekomst hebben leeft echter breder dan ooit en wij willen van dit momentum gebruikmaken om circulair produceren, ondernemen én consumeren in een stroomversnelling te brengen.

Dit doen we door gebruik te maken van onze unieke ligging en de innovatieve krachten van onze economie waarmee wij Midden-Limburg tot dé proefregio van Nederland willen maken waar het circulair van het laboratorium wordt vertaald naar de praktijk van thuis. We laten zien dat circulariteit loont en maken van Midden-Limburg de voedingsbodem voor nieuwe innovatieve projecten. Dit zal een boost opleveren voor onze economie en werkgelegenheid. Met de inzet op deze programmalijn dragen wij bij aan de innovatiekracht van onze regio wat zich vertaalt naar meer investeringen op het gebied van circulariteit, meer patentaanvragen en 15 succesvolle startups die zich richten op circulariteit.

Concrete maatregelen die we in het kader van de drie speerpunten (Bewustwording, Bekwaamheid vergroten en Bewijsvoering verzamelen) nemen zijn onder meer:

- Ondernemers met elkaar te verbinden door samenwerkingen te faciliteren.
- Onderwijsinstellingen stimuleren circulariteit op te nemen in bedrijfsvoering en curriculum.
- Overheden stimuleren circulariteit op te nemen in inkoop- en aanbestedingsbeleid.
- Het opzetten van een innovatiefonds voor circulaire activiteiten en een Innovatiefunnel voor bedrijven:
- Ons doel is om in de periode 2021 t/m 2023 elk jaar 40 bedrijven deel te laten nemen aan de Innovatiefunnel. In het kader van de Innovatiefunnel koppelen wij young professionals aan experts op het gebied van circulariteit. Elk traject duurt 10 weken. Als de helft van deze bedrijven komt tot een mogelijke businesscase worden 20 businesscases per jaar doorgerekend. Als een kwart hiervan haalbaar blijkt dan kan de Innovatiefunnel leiden tot 5 nieuwe projecten / businesses per jaar. Dit traject wordt gefaciliteerd door een projectleider cq. kwartiermaker.

Speerpunt 2: Leven Lang Ontwikkelen.

Zeker in tijden van de Coronacrisis geldt dat de arbeidsmarkt veranderlijk is en er constant nieuwe kennis en vaardigheden nodig zijn om deze veranderingen het hoofd te bieden. Wereldwijde ingrijpende ontwikkelingen zoals de opkomst van de digitalisering, automatisering en robotisering, de ambitie om een circulaire economie te ontwikkelen en de groeiende rol van ICT vragen niet alleen een groot aanpassingsvermogen van werkgevers, maar ook van werknemers.

Wij ondersteunen werknemers en werkgevers door de vraag naar bij- en omscholingscursussen te inventariseren en het aanbod daarvan uit te breiden. Het urgentiebesef voor Leven Lang Ontwikkelen is echter nog laag en zal de komende tijd een boost moeten krijgen om werkgevers en werknemers toekomstbestendig te maken en te houden. Op deze manier versterken wij de aanbodkant van de arbeidsmarkt met nieuwe kennis en vaardigheden en kunnen zij beter aansluiten bij de vraag van werkgevers. Samen, als vraag en aanbod van arbeid in balans zijn, boosten wij niet alleen de ontwikkeling van werknemers, maar ook de productiviteit van de hele regio.

Door Leven Lang Ontwikkelen te stimuleren hopen wij de rond 250 geregistreerde werkzoekenden (met dienstverband) die sinds het begin van de Coronacrisis erbij zijn gekomen te ondersteunen bij het aanleren van nieuwe skills die passen bij de toekomstige arbeidsmarkt. Het doel is om de werk-naar-werk overgang te faciliteren. Daarnaast houden wij rekening met nog een keer hetzelfde aantal mensen dat nog niet in beeld is, maar wel zou kunnen profiteren van een om-, her en bijscholing. In totaal leveren we hierdoor een bijdrage aan de lange termijn vervangingsvraag van 17.000 banen voor Midden-Limburg (2030 en later). Bovendien voorspelt het CPB een toename van de werkloosheid tot 6,1% in 2021. Als deze prognose maar voor de helft uitkomt voor Midden-Limburg gaat het voor de regio om ruim 1.000 werklozen extra ten opzichte van 2019.

Concrete maatregelen die we nemen zijn:

- Inventariseren scholingsbehoefte.
- Inzichtelijk maken van gat vraag en aanbod bij- en omscholing.
- Plan opstellen voor benutten communicatiekanalen.
- Aansluiten bij lijn 3: mobiele arbeidsmarkt.
- Aanvraag NL Leert Door.
- Inrichten revolverend scholingsfonds.

Speerpunt 3: Mobiele arbeidsmarkt.

Door de Coronacrisis is er een nieuwe dynamiek ontstaan op de arbeidsmarkt. Er zijn sectoren en bedrijven die in een krimpscenario terecht gaan komen en er zijn sectoren waar de vraag aan personeel onveranderd blijft of mogelijk zelfs toeneemt. Als voorbeeld, werknemers uit krimpberoepen zoals retail, hospitality, evenementen en luchtvaart moeten worden begeleid naar vraagberoepen zoals de gezondheidszorg en welzijn. Dit vraagt om wendbaarheid en flexibiliteit van zowel werknemers als organisaties. Het organiseren van mobiliteit tussen sectoren en het ontwikkelen van mensen naar nieuwe functies is van groot belang om de arbeidsmarkt in balans te brengen en mensen aan het werk te houden.

Dit speerpunt neemt een platformfunctie in binnen de programmalijn Onderwijs en Arbeidsmarkt in balans. Naast de ontwikkeltrajecten die in samenhang met het MBO in de regio worden vormgegeven, zorgen wij voor een snelle aanpak van re-integratietrajecten.

Ons doel hierbij is om de mobiliteit op de arbeidsmarkt te bevorderen door werknemers en werkgevers met elkaar te verbinden op basis van competenties en skills. Op deze manier belandt iedereen op de juiste plek en wordt er optimaal gebruik gemaakt van de volle potentie van onze werknemers. Wanneer wij nu de mobiliteit bevorderen, zal op korte termijn het verlies van menselijk kapitaal voorkomen worden.

De maatregelen die onderdeel zijn van dit speerpunt zullen de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt verkleinen en vakmanschap en personeel op de lange termijn behouden voor de regio. We houden er rekening mee dat ca. de helft van de personen die door Corona hun baan hebben verloren behoefte heeft aan re-integratie. Dit komt neer op ongeveer 250 personen die wij (aanvullend op speerpunt 2) begeleiden.

Daarnaast willen we in de komende jaren de arbeidsparticipatie verhogen als de markt weer gaat aantrekken. We beogen 300 zij-instromers in kansrijke sectoren te begeleiden naar werk. Zo kunnen we een diepgaande bijdrage leveren aan de structurele mismatch op de arbeidsmarkt.

Concrete maatregelen die we nemen zijn:

- Het opzetten van Publiek-Private Samenwerkingen (PPS) door private partners te betrekken.
- Aansluiten bij- en uitbreiden van bestaande werkgeversdienstverleningen.
- Aansluiten bij landelijke ontwikkelingen omtrent mobiliteitsteams.
- Oprichten regionaal mobiliteitsteam.

Speerpunt 4: Aantrekken en behoud van jong talent.

Jongeren hebben de toekomst, maar wanneer zij hun toekomst ergens anders zoeken, dan is dat slecht nieuws voor onze regio. Steeds minder jongeren zijn zich bewust van de economische diversiteit van de regio Midden-Limburg en de carrièremogelijkheden binnen het sterk en innovatief MKB. Omdat in Midden-Limburg geen HBO en Universitair onderwijs gevestigd is, verlaten veel jongeren, noodgedwongen, de regio om elders te gaan studeren. Stages en vaak ook hun eerste baan worden gevonden in de regio waar men studeert of gestudeerd heeft.

Om ervoor te zorgen dat het regionale bedrijfsleven ook in de toekomst voldoende goedopgeleide werknemers kan vinden, zullen het bedrijfsleven, het onderwijs en de overheid samen moeten werken in het enthousiasmeren van jongeren voor het starten van hun carrière in de regio Midden-Limburg².

Dit speerpunt heeft als belangrijkste doel het verhogen van de bekendheid en zichtbaarheid van het regionale bedrijfsleven bij leerlingen (PO en VO) en studenten (MBO/HBO/WO) in en buiten de regio en het inzichtelijk maken van carrièrekansen en relevante opleidingseisen.

Concrete maatregelen die we onder andere nemen zijn:

- Beroepen- en arbeidsmarktorientatie voor Voortgezet Onderwijs.
In samenwerking met o.a. Keyport worden leerlingen in een zo vroeg mogelijk stadium bekend gemaakt met rollen, functies en carrièremogelijkheden bij regionale werkgevers. Ook is er aandacht voor rollen functies die a.g.v. de toenemende automatisering komen te vervallen of hierdoor in de toekomst gevraagd gaan worden.
- Organiseren van netwerktrainingen voor leerlingen, het faciliteren van gastlessen door het bedrijfsleven en het organiseren van bedrijfsbezoeken en kennismakingsevenementen tussen leerlingen, studenten en werkgevers, het organiseren van meeloopdagen etc.
- Samenwerking met Meet the Youngsters - Digitaal platform voor bedrijven en studenten
Meet The Youngsters is een bewezen online platform voor bedrijven en studenten in onze regio. Meet the Youngsters biedt de mogelijkheid aan studenten om in contact te komen met werkgevers en hun aanbod aan stageplekken, traineeships en startersbanen en aan bedrijven om in contact te komen met talentvol jong menselijk kapitaal. Via het project Keyport Meets worden de activiteiten uitgebreid voor leerlingen van het VO.
- Versterken van de samenwerking met Fontys en Zuyd Hogeschool
Het uitgangspunt is om in de regio geboren en woonachtige studenten die bij Fontys (Eindhoven, Venlo) of Zuyd Hogeschool studeren, kennis te laten maken met en stage te laten lopen/ te laten afstuderen bij de in onze regio gevestigde bedrijven.

² Jongeren trekken naar verhouding vaker weg uit een regio om elders hun carrière voort te zetten (selectieve migratie). Onze aanpak richt zich echter ook op oudere professionals en talent dat al in onze regio aan de slag is: ook hen willen wij informeren over carrièrekansen om te voorkomen dat zij onze regio verlaten.

Speerpunt 5: Voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid.

Naast het aantrekken en behouden van Young Potentials streven we naar een toekomstperspectief voor alle jongeren. Jongeren worden door de Coronacrisis extra hard geraakt. Er zijn diverse groepen jongeren die op verschillende momenten verschillende risico's lopen. De eerste zorg betreft de schoolverlaters. Daarnaast wordt de instroom op de arbeidsmarkt voor de zwakkere groep jongeren die geen werk, opleiding en soms ook geen uitkering heeft, lastiger. Van de jongeren die werkzaam zijn, werkt twee derde op basis van een flexibel of tijdelijk contract waardoor veel jongeren hun bron van inkomsten door de Coronacrisis zijn kwijtgeraakt. Bovendien is het aantal jongeren gestegen dat is gestart als ZZP-ondernemer. Op dit moment zijn in Midden-Limburg meer dan 750 jongeren met een Mbo-opleidingsniveau actief werkzoekend. Dan zijn er de jongeren die net in een opleiding zijn ingestroomd of nog niet aan afstuderen toe zijn. In het Mbo kunnen jongeren niet zonder praktijkervaring. Dat geldt voor de stage in de bol-opleidingen of de leerbaan in de bbl-opleiding. Waar in april 2019 nog 19.223 jongeren aan een stage begonnen, lag het aantal in april 2020 op 8.408, een afname van 56%! In tijden van crisis drogen de praktijkmogelijkheden voor jongeren dus snel op.

Met deze programmalijn willen wij op lange termijn de jeugdwerkloosheid in onze regio bestrijden en voorkomen. Dit doen we door schoolverlaters, starters en jeugdwerklozen op duurzame manier terug te leiden naar school, werk of een combinatie van beiden. Uitgangspunten hierbij zijn:

- Een sluitende aanpak naar werk voor schoolverlaters;
- Voorkomen dat jongeren uitvallen door van werk naar werk te bemiddelen;
- In beeld brengen van jongeren zonder werk en zonder opleiding;
- Een stage of leerbaan voor iedere student.

Maatregelen die we nemen:

- Schoolverlaters houden we langer op school door het aanbieden van flexibel onderwijs buiten het reguliere takenpakket om;
- Jongeren bieden we maatschappelijke banen en leer- en werkarrangementen aan waar ze aanvullende leer- en werkervaring opdoen en een professioneel netwerk opbouwen;
- Jongeren bieden we een toegang tot off- en online programma's met aandacht voor generieke sector overstijgende skills, bredere beroepenoriëntatie en gepersonaliseerde adviezen;
- We sluiten aan bij het beschikbare maandelijks rapport vanuit het Ministerie van SZW waarin actuele gegevens staan over welke jongeren buiten beeld zijn;
- Jongeren die buiten beeld waren benaderen we proactief om met hen in gesprek te gaan over hun situatie en bieden we begeleiding aan naar een (leer)baan. We motiveren deze jongeren door werknemersvaardigheden aan te leren, online scholingsaanbod, moderne ondersteuning bij skills inzichtelijk te maken en leer-werktrajecten aan te bieden.
- We garanderen stages en leerbanen voor de huidige studenten door samen te werken in het actieplan stages en leerbanen van het SBB.

Speerpunt 6: Steun voor ondernemers.

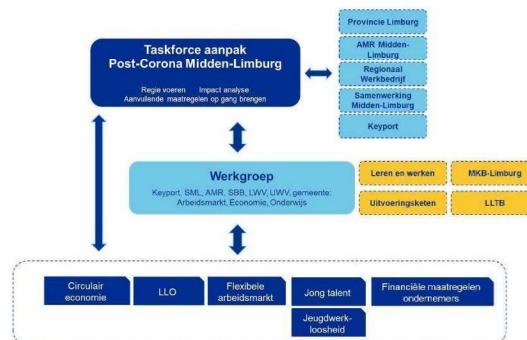
De economie valt of staat met ondernemers. Het kleinschalige en veelzijdige Midden- en Kleinbedrijf (MKB) is een van de onderscheidende krachten van onze regio. We willen daarom onze lokale ondernemers in deze financieel moeilijke tijden zo goed mogelijk ondersteunen en begeleiden. Waar mogelijk maken we daarbij gebruik van bestaande organisaties die op dit gebied de nodige kennis en expertise in huis hebben, zoals bijvoorbeeld Keyport 2020. In totaal ontvangen in Midden-Limburg 2949 bedrijven ondersteuning vanuit de NOW-regeling (1 en 2). Als we ervan uitgaan dat 5% hiervan baat heeft bij ondersteuning, bijvoorbeeld door een adviestraject in richting nieuwe businesscases, dan helpen we 148 bedrijven in drie jaar. Daarnaast zetten wij in op het verlenen van advies en informatie voor startende bedrijven.

Concrete maatregelen zijn:

- Zoeken naar additionele geldbronnen ter ondersteuning van ondernemers. Zo wordt onderzocht of er gebruik kan worden gemaakt van de gelden uit het Nationaal Groeifonds.
- Ondernemers ondersteuning bieden bij het opzetten van een nieuwe strategieën waardoor er meer focus en grip op de toekomst ontstaat.
- We bieden bedrijven die dreigen om failliet te gaan ondersteuning door een adviestraject op te starten.
- Het intensiever begeleiden van starters. Startende bedrijven zijn een belangrijke impuls voor de regionale economische dynamiek. Zij zorgen voor nieuwe werkgelegenheid en geven een extra impuls aan de verdere ontwikkeling van de economische dynamiek. Waar wenselijk wordt gebruik gemaakt van organisaties zoals het Starterscentrum Limburg of het Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf (IMK).
- Uitdragen van good practices en ondersteuning bieden aan bedrijven die het goed doen, veranderen, innoveren, kansen pakken en een groot aanpassingsvermogen laten zien. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van het lectoraat innovatief ondernemen van de Hogeschool Zuyd dat zich richt op de transformatie van organisaties in de Limburgse regio die willen ondernemen in de digitale economie.
- Door ondernemers financiële ademruimte te geven kunnen het aantal faillissementen en gedwongen ontslagen voorkomen worden en kan de economie sneller herstellen. De Taskforce wil zich daarom hard maken richting het Rijk door ondersteuning te geven aan de lobby vanuit sociale partners voor lastenverlichting en compensatiemaatregelen voor de bedrijven en ondernemers die hard geraakt worden door de crisis.

5. Organisatie en monitoring

We zijn als regio al volop in uitvoering bijvoorbeeld in de ondersteuning van de arbeidsmarkt en het begeleiden van ondernemers naar duurzame businesscases. Dit programma geeft een extra boost o.l.v. de taskforce Post-Corona Midden-Limburg en de werkgroep die samen met alle betrokken partijen zoals bijvoorbeeld de gemeenten, Keyport, werkgeversorganisaties (waaronder MKB-Limburg, LWW), werkgeversservicepunt, UWV en de onderwijsinstellingen het programma hebben ontwikkeld. Deze samenwerking blijkt een slagvaardig vehikel te zijn. Ons voorstel is dus ook voor de periode van uitvoering (de komende drie jaar) deze werkwijze te continueren. In figuur 10 is deze organisatie in beeld gebracht: een slanke en slagvaardige werkwijze met de bestuurlijke taskforce, ondersteund door een werkgroep met vertegenwoordigers van de diverse stakeholders om vooral te zorgen voor de verbinding en de procesmatige begeleiding en de speerpunten waarbinnen de daadwerkelijke uitvoering van het programma plaatsvindt.

Figuur 10: organisatie tasforce

We willen weten of de economische boost die we geven ook impact heeft. Daarvoor houden we de resultaten van de programmaliijnen bij op de resultaat en impact indicatoren zoals die per speerpunt zijn benoemd. Zo kunnen we op tijd extra gas geven als dat nodig mocht blijken. We brengen per halfjaar een monitor uit in de vorm van handzame dashboards:

1. Per programmaliijn brengen we de voortgang in kaart van de specifieke speerpunten en evalueren we waar bijsturing nodig is.
2. De resultaten per programmaliijn gaan we grafisch vormgeven en publiceren op een openbare website waar burgers, ambtenaren en ondernemers de voortgang live kunnen bijhouden.
3. Na drie jaar (de looptijd van ons programma) volgt er een evaluatie voor de totale periode met aanbevelingen om vanaf dat punt in de tijd de economische ambities van de regio waar te maken.

6. Investeringsraming

Het programma Post-Corona vraagt een diepte-investering van partijen. In het onderstaande is een investeringsraming opgenomen van de inspanningen die in de verschillende speerpunten zullen worden geleverd. Dit is nadrukkelijk een programma voor 3 jaar waarvoor de financiering nog niet geheel rond is. We kunnen op elk van de speerpunten starten aangezien er voor elk van de speerpunten wel (deels) dekking is vanuit de overheid. Het is dus van belang om de komende tijd aanvullende financiering op te halen bij de andere triple helix partijen, de provincie, Europa en het Rijk.

Kosten	2021 t/m 2023	Waarvan proces/voorbereiding	Dekking	Verwachte dekking
Circulaire economie in de stroomversnelling	€ 700.000	€ 200.000 (procesmanager)		Pm
Leven Lang Ontwikkelen	€ 2.453.333	€ 245.333 (10%)	€ 329.666	€ 2.036.500
Mobiele arbeidsmarkt	€ 5.213.333	€ 521.333 (10%)	€ 1.960.674	kostendekkend
Jong talent aantrekken en behouden	€ 500.000	€ 70.000 (exploitatie)	€ 135.000	Pm
Jeugdwerkloosheid voorkomen en bestrijden	€ 451.680	€ 45.168 (10%)	€ 1.054.000	
Steun voor ondernemers	€ 337.170	€ -	€ 107.500	Pm
Totaal	€ 9.655.517			

Figuur 11 kostenraming

Een overzicht van de begrote kostenposten treft u aan bij de uitgewerkte speerpunten (bijlage 3). Van het totaalbedrag wordt ruim € 1 mln (1,083 mln) ingezet voor proces- en voorbereidingskosten. De dekking van de totale begroting is medio februari in beeld gebracht. Op dit moment is €3.586.840 beschikbaar.

Daarnaast is de verwachte dekking in kaart gebracht, hieronder wordt daar verder op in gegaan. Speerpunt 1, Circulaire economie, omvat naast een procesmanager voor twee jaar een innovatiefonds. Voor circulaire economie zijn er mogelijk financieringsbronnen vanuit lopende programma's om circulaire economie te versterken. Gesprekken over externe financiering zijn in volle gang.

In de speerpunten 2 en 3 (LLO en mobiele arbeidsmarkt) worden vooral om-, her- en bijscholing en re-integratietrajecten gefinancierd – inclusief kosten voor proces en overhead. De middelen voor scholing zijn deels vanuit de Arbeidsmarktregio beschikbaar, voornamelijk voor informatie en advies. De scholingsmiddelen komen via UWV, opleiders, werkgevers, sectoren en

samenwerkingsverbanden beschikbaar. De inschatting is dat op basis van de verschillende regelingen er grofweg € 2 miljoen aan scholingsmiddelen beschikbaar zijn. Voor Speerpunt 3 Mobiele arbeidsmarkt zijn er inmiddels middelen beschikbaar gesteld vanuit het Rijk voor het opstarten en organiseren van de Regionale mobiliteitsteams. Deze middelen zijn via de centrumgemeente Roermond beschikbaar. Er komen voor iedere arbeidsmarktregio middelen beschikbaar voor de uitvoering van het Mobiliteitsteam, voor het bekostigen van arrangementen (ontschot budget) en voor praktijkleren. De verwachting is dat deze budgetten meerjarig kostendekkend zijn voor het realiseren van speerpunt 3.

Speerpunt 4 bestaat voor een groot deel uit opschaling van succesvolle initiatieven die in het kader van Keyport worden uitgevoerd. Hier komt ook een deel van de dekking vandaan. Additionele dekking wordt gezocht bij andere overheden, maar ook de mogelijkheid van private investeringen. Speerpunt 5 het bestrijden van Jeugdwerkloosheid gaat onder andere over het aanbieden van leerwerkplekken en advisering van jongeren. Het bestrijden van Jeugdwerkloosheid staat ook hoog op de agenda van het ministerie van SZW. Initiatieven en middelen in de Arbeidsmarktregio worden zoveel als mogelijk gebundeld onder dit speerpunt. Daardoor zien we dat er slagkracht ontstaat en dat in ruimte mate in de dekking is voorzien. De steunmaatregelen voor ondernemers (speerpunt 6) gaan over advisering van ondernemers. De dekking voor speerpunt 6 zit vooral op de middelen vanuit het Rijk voor de ondersteuning aan zelfstandige ondernemers vanuit de Tozo. Voor het financieren van het starterscentrum en andere adviestrajecten hebben gemeenten al vaak budget gealloceerd en hoeven slechts ten dele nog middelen gevonden te worden.

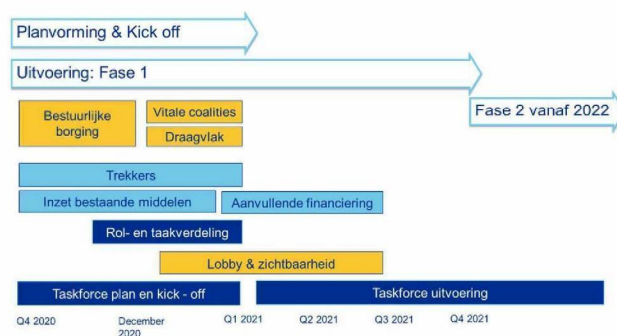
Een deel van de opgenomen kosten zijn dus gedekt of mogen rekenen op dekking. Voor een deel lopen nog gesprekken en trajecten om aanvullende financiering te krijgen. Dit is een lopend proces waarover in de komende periode aanvullende informatie wordt gegeven.

7. Vervolgstappen

Nu ons plan op tafel ligt, is het belangrijk dat we de volgende stappen helder voor ogen hebben. Het is daarbij het belangrijkste dat we ons realiseren dat veel van onze maatregelen gebaseerd zijn op bestaande initiatieven en dat ze niet zomaar uit de lucht zijn komen vallen. Hierdoor is op sommige onderdelen de uitvoering reeds begonnen terwijl we het programma aan het vormgeven zijn. Die energie willen we vasthouden! Zo kunnen we na bestuurlijk commitment in december onze activiteiten aanvullen en opschalen vanaf Q1 2021.

Daarvoor zijn de volgende stappen van groot belang om het programma met een kick off de wind in de rug te geven:

- Het is belangrijk dat het plan bestuurlijke brede borging krijgt; bij de Taskforce, maar ook bij de partners in de omgeving;.
- Voor sommige programmalijnen en speerpunten is al duidelijk wie de bestuurlijke en ambtelijke trekkers gaan worden. Echter, staat dit nog niet voor elke programmalijn vast. De komende tijd gaan we daarom de rol-en taakverdeling formeel vastleggen zodat iedereen weet waar hij of zij aan toe is.
- Dit programma schetst een benodigde investering. Daarvoor is slechts deels financiering beschikbaar door en via de gezamenlijke gemeenten. Het is dus van belang om de komende tijd (Q1) aanvullende financiering op te halen bij de andere triple helix partijen, de provincie, Europa en het Rijk (groeifonds ?)
- Parallel aan deze activiteiten is het van belang als regio de zichtbaarheid te vergroten. Dit is in het kader van Keyport een expliciete doelstelling, maar dit Post-Corona programma versterkt deze noodzaak alleen maar.

Figuur 11: planning komende tijd.

Bijlage 1: Programmaposter
Bijlage 2: Impact per sector en prognose
Bijlage 3: Uitwerking van alle speerpunten